

Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα: μετάφραση από Wikipedia.it

Ομάδα μετάφρασης

Επίβλεψη: Ελένη Κασάπη

Αναθεώρηση: Ελένη Κασάπη

Επιμέλεια: Ελένη Κασάπη και Ζαχαρούλα Καμπούρη

Μεταφραστές: Νότα Ιωσηφίδου, Ζαχαρούλα Καμπούρη, Ελένη Κασάπη, Σταυρούλα Μουσιάδου, Φανή Παπασταματίου, Αριστοτέλης Σπηλιωτόπουλος, Βάσω Στεργιανού

Σύμβουλοι ερμηνευτικής ενδογλωσσικής και διαπολιτισμικής επεξεργασίας ισπανόφωνων συστατικών πρωτοτύπου: Marisol Fuentes, Gabriela Larrieux

Προϊόν διδασκαλίας στην τάξη της Μεθοδολογίας 2014 -2015

Αντί περίληψης: Πρωτόκολλο Μετάφρασης

Η μετάφραση κειμένου της Wikipedia έγινε από τους φοιτητές που υπογράφουν την εργασία αυτή με επίβλεψη, αναθεώρηση και επιμέλεια της καθηγήτριας Ελένης Κασάπη στο πλαίσιο του μαθήματος “Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Μεταφραστικής Έρευνας”.

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας με τίτλο Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα δεν ήταν μόνον η μετάφραση ενός κειμένου της Wikipedia από την ιταλική στην ελληνική γλώσσα, αλλά κυρίως η παρουσίαση και ο σχολιασμός των μεταφραστικών δυσκολιών που προέκυψαν στο πλαίσιο της μεταφραστικής διαδικασίας.

Για την εργασία χρησιμοποιήθηκε δίστηλος πίνακας όπου απεικονίζονται σε πλήρη στοίχιση το πρωτότυπο κείμενο και το μετάφρασμα.

Επιπλέον, δημιουργήθηκε ειδικό γλωσσάρι στο eclass στο μάθημα της μεθοδολογίας της μεταφραστικής έρευνας με τη βοήθεια και την επίβλεψη της καθηγήτριας Ελένης Κασάπη.

Από την παρούσα εργασία αντλήθηκαν ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα που αφορούν μεταφράσεις τέτοιων κειμένων καθώς κρίθηκε σκόπιμη η αναζήτηση παράλληλων κειμένων με

στόχο την άντληση γλωσσικών προτύπων και διαγλωσσικών ισοδυναμιών. Τέλος, το Διαδίκτυο, αποδείχτηκε χρήσιμο εργαλείο όσον αφορά την εύρεση έργων και ποιημάτων του Λόρκα καθώς και η συνεργασία με ισπανόφωνους μεταφραστές.

Το πρωτότυπο κείμενο βρίσκεται στο ακόλουθο link:
http://it.wikipedia.org/wiki/Federico_Garc%C3%ADa_Lorca.

και χωρίζεται σε 6 κεντρικές θεματικές ενότητες.

- 1.Την εισαγωγή που αποτελείται από 8 παραγράφους,
- 2.την βιογραφία που με τη σειρά της χωρίζεται σε 8 επιμέρους θεματικές ενότητες
 - α. παιδική ηλικία που με τη σειρά της χωρίζεται σε 3 παραγράφους,
 - β. τις σπουδές και τις γνωριμίες στη Γρανάδα σε 3 παραγράφους,
 - γ. στη Μαδρίτη που με τη σειρά της χωρίζεται σε 3 επιμέρους θεματικές ενότητες
 - Η εισαγωγή στη φοιτητική εστία Residencia de Estudiantes
 - Οι πρώτες δημοσιεύσεις
 - Η εσωτερική πάλη και η κατάθλιψη
 - δ. την υποτροφία και την παραμονή στη Νέα Υόρκη σε 4 παραγράφους,
 - ε. την εμπειρία στην Κούβα σε 2 παραγράφους,
 - στ. την επιστροφή στην Ισπανία με 4 παραγράφους
 - Η δημιουργία του πλανόδιου θεάτρου
 - Τα τελευταία λογοτεχνικά έργα
 - Το ξέσπασμα του Εμφυλίου
 - Η σύλληψη και η εκτέλεση
 - ζ. ο Λόρκα κάτω από τη δικτατορία του Φρανκο,
 - η. ο Λόρκα μετά τη δικτατορία του Φράνκο σε 3 παραγράφους
- 3.το ποιητικό έργο σε 3 παραγράφους,
4. Η περίοδος στην Ανδαλουσία σε 5 παραγράφους
 - α. Εντυπώσεις και τοπία
 - β. Libro de poemas

- γ. Poema del Cante jondo
 - δ. Primeras Canciones, Suites – Canciones
 - ε. Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι
5. Ο νέος πνευματικός τρόπος σε 2 παραγράφους
- α. Ωδή στον Σαλβαδορ Νταλί
6. Ο ποιητής στη Νέα Υόρκη και τα σονέτα του σκοτεινού έρωτα σε 5 παραγράφους
- α. ποιητής στη νέα Υόρκη
 - β. Έξι Ποιήματα της Γαλικίας
 - γ. Μοιρολόι για τον Ιγνάθιο Σαντσειθ Μεχίας
 - δ. Diván del Tamarit
 - ε. Σονέτα του σκοτεινού έρωτα
7. τα θεατρικά έργα σε 4 παραγράφους
- α. Οι πρώτες κωμωδίες
 - β. Οι φαρσοκωμωδίες
 - γ. Τα έργα σε ωριμότερη ηλικία
 - δ. Τα τελευταία έργα

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη μετάφραση του κειμένου είναι τα δίγλωσσα λεξικά, διαδικτυακά λεξικά όπως για παράδειγμα :

- <https://el.glosbe.com>
- <http://www.wordreference.com>
- <http://www.grecomoderno.com>
- <http://www.sapere.it/sapere/dizionari.html>
- <http://www.treccani.it/enciclopedia/ricerca>
- http://www.grandidizionari.it/dizionario_italiano.aspx
- http://dizionari.corriere.it/dizionario_italiano

καθώς και τα ακόλουθα παράλληλα κείμενα.

- http://es.wikipedia.org/wiki/Federico_Garc%C3%ADa_Lorca
- http://en.wikipedia.org/wiki/Federico_Garc%C3%ADa_Lorca
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B5%CE%B4%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BA%CE%BF_%CE%93%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B8%CE%AF%CE%B1_%CE%9B%CF%8C%CF%81%CE%BA%CE%B1

σχετική έρευνα έγινε και στα ακόλουθα link που αναφέρονται στη ζωή και τα έργα του Λόρκα και στα ποιήματα του

- <http://www.metopo.gr/article.php?id=3329>
- <http://www.kathimerini.gr/497886/article/politismos/arxeio-politismoy/o-epimono-erasths-toy-lorka>
- http://imansolas.freesevers.com/scw/Spanish_Civil_War_1.html
- http://it.wikipedia.org/wiki/Confederazione_Spagnola_delle_Destre_Autonome
- <http://www.britannica.com/blogs/2009/08/the-death-and-strange-afterlife-of-federico-garcia-lorca/>
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%B5%CE%B4%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BA%CE%BF_%CE%93%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B8%CE%AF%CE%B1_%CE%9B%CF%8C%CF%81%CE%BA%CE%B1
- <http://federicogarcialorca.net/> (όλα τα έργα του Λόρκα)
- <http://ifigeneiasiafaka.com/category/%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%BE%CE%AD%CE%BD%CE%B7/%CF%86%CE%B5%CE%B4%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BA%CE%BF-%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B8%CE%AF%CE%B1-%CE%BB%CF%8C%CF%81%CE%BA%CE%B1/>
- http://ghi-10-h.granadahills.groupfusion.net/modules/locker/files/get_group_file.phtml?fid=21309212&gid=3286243
- <http://www.treccani.it/enciclopedia/federico-garcia-lorca/>

- <http://www.poemas-del-alma.com/arbole-arbole.htm>

•

https://www.academia.edu/4913294/Las_traduccion_griegas_de_Poeta_en_Nueva_York_de_Federico_Garc%C3%ADa_Lorca

- Ποιητής στη Νέα Υόρκη

http://www.biblionet.gr/book/97293/Lorca,_Federico_Garc%C3%ADa,_1898-1936/%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CF%84%CE%AE%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7_%CE%9D%CE%AD%CE%B1_%CE%A5%CF%8C%CF%81%CE%BA%CE%B7

- Σονέτα του σκοτεινού έρωτα

<http://eshop.mikri-arktos.gr/shop/books/cd.html>

"Εάν πεθάνω αφήστε το μπαλκόνι μου ανοιχτό": Μια ωδή στον Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα - See more at: http://afterhistory.blogspot.gr/2014/06/blog-post_6.html#sthash.a1T8GJpu.dpuf
http://afterhistory.blogspot.gr/2014/06/blog-post_6.html

Όπως και στο βιβλίο: Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα Εκλογή ποιημάτων (Βιβλιοβάρδια, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Εισαγωγή μετάφραση Τάκης Βαρβιτσιώτης)

Λέξεις κλειδιά: Μετάφραση, Σχολιασμένη μετάφραση, Παράλληλα Κείμενα, Έργα, Θεατρικά έργα, Ποιητικό έργο, Λογοτεχνικά έργα, Ποιητής, Λόρκα.

Μετάφραση

Ο Φεδερίκο ντελ Σαγκράδο Κοραθόν ντε Χεσούς Γκαρθία Λόρκα ([Φουέντε Βακέρος](#)¹, 5 Ιουνίου 1898 - [Βιθνάρ](#)², 19 Αυγούστου 1936), ήταν ένας Ισπανός ποιητής και δραματουργός που ανήκει στη λεγόμενη γενιά του '27, μια ομάδα συγγραφέων που προσέγγισε την ευρωπαϊκή αβάν-γκαρντ³ με εξαιρετικά αποτελέσματα, ούτως ώστε το πρώτο μισό του 19ου αιώνα να ορίζεται ως [Edad de Plata](#)⁴ της Ισπανικής Λογοτεχνίας. Ακριβώς επειδή ήταν ομοφυλόφιλος και φανερός υποστηρικτής των δημοκρατικών δυνάμεων, με το ξέσπασμα του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου δολοφονήθηκε από αγνώστους, που πολύ πιθανόν συνδέονταν με τον εθνικό φασισμό.

Γεννημένος σε μια οικογένεια μικρών γαιοκτημόνων στο χωριό Φουέντε Βακέρος, ο Λόρκα είναι από πολλές απόψεις ένα παιδί θαύμα, αν και δεν αρίστευσε ποτέ στο σχολείο -όχι λόγω ανικανότητας, αλλά λόγω της πολυπλοκότητας του χαρακτήρα του.

Το 1909 μετακομίζει με την οικογένεια του στη Γρανάδα, κοντά στην πόλη της Ανδαλουσίας, όπου σύντομα εμπλέκεται με τις δραστηριότητες των τοπικών καλλιτεχνικών ομάδων. Το πρώτο του λογοτεχνικό έργο «*Εντυπώσεις και Τοπία*» δημοσιεύεται το 1918, αλλά είχε επιτυχία μόνο σε τοπικό επίπεδο.

Το 1919 φτάνει στη Μαδρίτη για να συνεχίσει τις σπουδές του, κατοικώντας κοντά στην περίφημη [Residencia de Estudiantes](#)⁵. Στο πανεπιστήμιο συνάπτει φιλία με τον [Λουίς Μπουνιουέλ](#) και τον [Σαλβαδορ Νταλί](#), όπως και με άλλες σημαντικές προσωπικότητες της ισπανικής ιστορίας. Μεταξύ αυτών και ο Γκρεγκόριο Μαρτίνεθ Σιέρρα, ο διευθυντής του [Teatro Eslava](#)⁶, μετά από πρόσκλησή του οποίου ο Λόρκα

1

Fuente Vaqueros = αγροτικό χωριό στην επαρχία της Γρανάδας http://it.wikipedia.org/wiki/Fuente_Vaqueros,
http://en.wikipedia.org/wiki/Fuente_Vaqueros

2

Víznar = Δήμος που βρίσκεται στην επαρχία της Γρανάδας <http://it.wikipedia.org/wiki/V%C3%ADznar>,
<http://en.wikipedia.org/wiki/V%C3%ADznar>

3

αβάν-γκαρντ = μοντερνισμός, πρωτοπορία στον καλλιτεχνικό χώρο
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B2%CE%AC%CE%BD-%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%BD%CF%84>

4

[Edad de Plata](#) = ασημένια εποχή, ιστορική περίοδος διάδοχος της χρυσής εποχής
http://es.wikipedia.org/wiki/Edad_de_Plata

5

[Residencia de Estudiantes](#) = στην κυριολεξία κατοικία των σπουδαστών/ φοιτητών, το πρώτο πολιτιστικό κέντρο στην Ισπανία (πολιτιστικό ίδρυμα με κύρος) http://it.wikipedia.org/wiki/Residencia_de_Estudiantes,
<http://www.residencia.csic.es/en/info/history.htm>

6

[Teatro Eslava](#) = θέατρο στη Μαδρίτη το οποίο προωθήθηκε από τον [Bonifacio Eslava](#) και [Hilarión Eslava](#)
http://es.wikipedia.org/wiki/Teatro_Eslava, http://it.wikipedia.org/wiki/Teatro_Eslava

γράφει και σκηνοθετεί το 1919-20, το πρώτο του έργο «*Τα μάγια της πεταλούδας*», το οποίο όμως δεν είχε θετική αποδοχή.

Μέσα σε λίγα χρόνια ο Γκαρθία Λόρκα ανατρέπει τις αρχικές του αποτυχίες και γίνεται εξέχων μέλος της καλλιτεχνικής αβάν-γκαρντ της χώρας του. Δημοσιεύει επιπλέον ποιητικές συλλογές, μεταξύ των οποίων η συλλογή «*Canciones*» και η συλλογή «*Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι*», ίσως το πιο γνωστό του βιβλίο. Όσον αφορά το θέατρο, το έργο «*Μαριάνα Πινέδα*» με σκηνικά σχεδιασμένα από τον Νταλί, κάνει το ντεμπούτο του με μεγάλη επιτυχία στη Βαρκελώνη.

Ωστόσο, προς τα τέλη του 1929 ο Γκαρθία Λόρκα πέφτει θύμα μιας ολοένα και βαθύτερης κατάθλιψης, και αισθάνεται ενοχές για την ομοφυλοφιλία του, που καταφέρνει, όλο και λιγότερο, να κρύψει από φίλους και συγγενείς, ενώ αντίθετα η φήμη του για το «*Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι*» εξαπλώνεται ολοένα και πιο πολύ. Η οικογένεια του βλέποντας την επιδείνωση της ψυχολογικής του κατάστασης, οργανώνει για αυτόν ένα ταξίδι στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής με τη μυστική βοήθεια του Φερνάνδο Δε Λος Ρίος⁷, φίλου μέσω του οποίου κατάφερε να κερδίσει υποτροφία.

Αυτό το ταξίδι, και συγκεκριμένα η παραμονή του στη Νέα Υόρκη, όπου ο Φεδερίκο είναι φοιτητής για σύντομο χρονικό διάστημα στο πανεπιστήμιο της Κολούμπια⁸, κατέχει μεγάλη σημασία στην ποιητική δραστηριότητα του Γκαρθία Λόρκα, την η οποία στην πραγματικότητα αποτελεί αυτό που πολλοί θεωρούν αριστούργημα του, δηλαδή το έργο «*Ποιητής στη Νέα Υόρκη*» και επικεντρώνεται στην αλλοτρίωση του ανθρώπου όπως τη συναντάμε στη σύγχρονη κοινωνία και τους μηχανισμούς που επιτρέπουν σε λίγους να κυριαρχούν επί των πολλών. Ένα πρωτοποριακό έργο για τα δεδομένα του καλλιτεχνικού πανοράματος σε σύγκριση με τα υπόλοιπα της εποχής, όπως οι θεατρικές πράξεις που πραγματοποιεί αυτή την περίοδο για παράδειγμα το «*Έτσι πέρασαν πέντε χρόνια*» και «*Το κοινό*», μόνο που αυτό θα δημοσιευτεί στα τέλη του δεκαετίας του 1970, αλλά ποτέ ολοκληρωμένο.

Μετά από μια σύντομη αλλά γεμάτη ένταση παραμονή στην Κούβα, η επιστροφή του στην Ισπανία του 1930, συμπίπτει με την πτώση της δικτατορίας του Πρίμο ντε Ριβέρα⁹ και την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Το 1931 ο Γκαρθία Λόρκα διορίζεται διευθυντής της εταιρείας *Teatro Universitario la Barraca*¹⁰. Αυτή η εταιρεία, που ιδρύθηκε από τον Υπουργό Παιδείας, ανέλαβε την ευθύνη να διαδόσει τις θεατρικές παραγωγές τις στις πιο απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές της χώρας. Ο Γκαρθία Λόρκα δεν περιορίζεται στο να διευθύνει, αλλά είναι και ηθοποιός.

7

Φερνάνδο Δε Λος Ρίος = [Fernando de los Ríos](http://es.wikipedia.org/wiki/Fernando_de_los_R%C3%ADos) Ισπανός ιδεολόγος σοσιαλιστής
http://es.wikipedia.org/wiki/Fernando_de_los_R%C3%ADos

8

Πανεπιστήμιο της Κολούμπια, [Columbia University](http://www.columbia.edu/content/history.html) = ιδρύθηκε το 1754 από το βασιλιά Γεώργιο Β' της Αγγλίας
<http://www.columbia.edu/content/history.html>

9

[Primo de Rivera](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B9%CE%B3%CE%BA%CE%AD%CE%BB_%CE%A0%CF%81%CE%AF%CE%BC%CE%BF_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%A1%CE%B9%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%B1) = στρατιωτικός και δικτάτορας της Ισπανίας
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B9%CE%B3%CE%BA%CE%AD%CE%BB_%CE%A0%CF%81%CE%AF%CE%BC%CE%BF_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%A1%CE%B9%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%B1

10

Teatro Universitario la Barraca= μια ομάδα πανεπιστημιακού θεάτρου [http://es.wikipedia.org/wiki/La_Barraca_\(teatro\)](http://es.wikipedia.org/wiki/La_Barraca_(teatro))

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου με το «*La Barraca*» συγγράφει τα πιο γνωστά του θεατρικά έργα, επονομαζόμενα ως «αγροτική τριλογία», «*Ματωμένος γάμος*», η «*Γέρμα*» και «*το Σπίτι της Μπερνάντα Άλμπα*».

Ξεσπάει ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος: ο Γκαρθία Λόρκα αναχωρεί από την Μαδρίτη για τη Γρανάδα με σκοπό να αποχαιρετίσει τον πατέρα του. Στην πραγματικότητα ο Γκαρθία Λόρκα και ο κουνιάδος του, που ήταν και σοσιαλιστής δήμαρχος της Γρανάδα, συλλαμβάνονται ενώ βρίσκονταν στο σπίτι των Ροζάλες, φαλαγγιτών φίλων τους. Το ξημέρωμα της 19^{ης} Αυγούστου 1936 στρατιωτικοί του πολιτικού κινήματος CEDA¹¹ πυροβολούν τον Γκαρθία Λόρκα, λόγω των αριστερών φρονημάτων και της ομοφυλοφιλίας του και τον ρίχνουν σε ανώνυμο τάφο στην περιοχή Fuentegrande de Alfacar στα περίχωρα του Βίθναρ κοντά στη Γρανάδα.

Βιογραφία

Η παιδική ηλικία

Ο Γκαρθία Λόρκα, του οποίου το πλήρες όνομα είναι Φεδερίκο ντελ Σαγκράδο Κοραθόν ντε Χεσούς Γκαρθία Λόρκα, γεννήθηκε στις 5 Ιουνίου του 1898 στο [Φουέντε](#) Βακέρος ένα μικρό χωριό στη Βέγα¹² της Γρανάδας.

Ήταν γιος ενός πλούσιου γαιοκτήμονα, του Φεδερίκο Γκαρθία Ροδριγες (1859-1945), που στο δεύτερό του γάμο παντρεύτηκε μια νεαρή και ευαίσθητη δασκάλα τη Βιθέντα Λόρκα Ρομέρο (1870–1959) γυναίκα με εύθραυστη υγεία- σε βαθμό να μην θυλάσει η ίδια το γιο της, αλλά μια παραμύνα, η οποία ήταν σύζυγος του επιστάτη¹³ του πατέρα του– και που παρόλα αυτά επηρέασε βαθύτατα την καλλιτεχνική εκπαίδευση του γιού της: πράγματι εγκατέλειψε γρήγορα τη διδασκαλία για να αφοσιωθεί στην εκπαίδευση του μικρού Φεδερίκο, στον οποίο μεταδίδει το πάθος της για το πιάνο και τη μουσική.

«Σιγοτραγουδούσε τα δημοτικά τραγούδια, ακόμη πριν μάθει να μιλάει και ενθουσιαζόταν στο άκουσμα κιθάρας»

Η μητέρα του, του μετέδωσε επίσης τη βαθιά συναίσθηση της κατάστασης των άπορων και το σεβασμό για τον πόνο τους που ο Γκαρθία Λόρκα θα ενσωματώσει στο λογοτεχνικό του έργο.

Ο Φεδερίκο περνά μια ευτυχισμένη σε πνευματικό επίπεδο παιδική ηλικία αλλά σωματικά δύσκολη λόγω των συχνών ασθενειών σε ένα περιβάλλον αγροτικό και γαλήνιο στο σπίτι του πατέρα του στο [Φουέντε](#) Βακέρος μέχρι το 1909, η οικογένεια του αυξάνεται κατά τέσσερα παιδιά- τον Φραγκίσκο, την Κοντσίτα και την Ιζαμπέλ, ενώ το τέταρτο, τον Λουίς τον χάνουν σε ηλικία δύο ετών από πνευμονία- και μετακομίζει στη Γρανάδα.

Οι σπουδές και οι γνωριμίες στη Γρανάδα

11

CEDA= δεξιό πολιτικό ισπανικό κόμμα http://it.wikipedia.org/wiki/Confederazione_Spagnola_delle_Destre_Autonome

12

Vega της Γρανάδα = ισπανική περιοχή http://es.wikipedia.org/wiki/Vega_de_Granada

13

Η γυναίκα του επιστάτη = *moglie del capataz*= <http://www.wordreference.com/definicion/capataz>

Στη Γρανάδα σπουδάζει στο «Colegio del Sagrado Corazón»¹⁴, που διευθύνεται από ένα ξάδερφο της μητέρας του, και το 1914 εγγράφηκε στο Πανεπιστήμιο, φοιτώντας αρχικά στη νομική σχολή (όχι από δική του φιλοδοξία, αλλά για να ακολουθήσει την επιθυμία του πατέρα του) για να περάσει μετά στη φιλολογία. Γνωρίζει τις περιοχές gitani¹⁵ της πόλης που έγιναν μέρος της ποίησής του όπως αποδεικνύεται από το Romancero του 1928.

Συναντάει για πρώτη φορά αυτή την περίοδο τον λόγιο Μελτσόρ Φερμανδεθ Αλμαγρο¹⁶ και τον νομικό Φερνάνδο Δε Λος Ρίος¹⁷, μέλλοντα Υπουργό Παιδείας κατά τη διάρκεια της περιόδου με την ονομασία [Δεύτερη](#) Ισπανική Δημοκρατία¹⁸: και οι δύο (ιδιαίτερα ο Φερνάνδο Δε Λος Ρίος) βοηθούν με καθοριστικό τρόπο την καριέρα του νεαρού Φεδερίκο. Ξεκινά εντωμεταξύ τις σπουδές στο πιάνο υπό την καθοδήγηση του μαέστρου [Αντόνιο](#) Σεγούρα και γίνεται ένας επιδέξιος βιρτουόζος του κλασικού ρεπερτορίου και αυτού του λαϊκού της Ανδαλουσίας. Με τον γριαναδό μουσικό Μανιουέλ Δε Φάγια¹⁹ με τον οποίο διατήρησε μια δυνατή φιλία, συνεργάζεται στην οργάνωση της πρώτης τσιγγάνικης λαϊκής γιορτής τραγουδιού της Ανδαλουσίας²⁰ (13-14 Ιουνίου 1922).

Τα ενδιαφέροντα που σηματοδοτούν την πνευματική περίοδο του ποιητή είναι η λογοτεχνία, η μουσική και η τέχνη, που μαθαίνει από τον καθηγητή Μαρτίν Δομίνγκεθ Μπερουέτα τον συνοδοιπόρο του στο ταξίδι σπουδών στην Καστίλλη, από την οποία θα δημιουργηθεί η συλλογή της πεζογραφίας *Impresiones y paisajes* (Εντυπώσεις και Τοπία).

14

Colegio del Sagrado Corazón = http://www.colsagrcorazon-granada.es/ver_noticia.aspx?id=27644

15

Gitani = τσιγγάνοι <http://scn.wikipedia.org/wiki/Gitani>, <http://it.wikipedia.org/wiki/Zingari>

16

[Melchor Fernández Almagro](#) = διάσημος κριτικός λογοτεχνίας, ιστορικός
http://es.wikipedia.org/wiki/Melchor_Fern%C3%A1ndez_Almagro

17

[Fernando de los Ríos](#) = πολιτικός Ισπανός σοσιαλιστής http://es.wikipedia.org/wiki/Fernando_de_los_R%C3%ADos

18

Δεύτερη Ισπανική Δημοκρατία [Seconda Repubblica Spagnola](#) = ανακηρύχθηκε στις 14-04-1931
http://it.wikipedia.org/wiki/Seconda_repubblica_spagnola

19

[Manuel de Falla](#) = Ισπανός συνθέτης από τους πιο σημαντικούς του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα
http://en.wikipedia.org/wiki/Manuel_de_Falla

20

Τσιγγάνικη λαϊκή γιορτή τραγουδιού της Ανδαλουσίας Fiesta del Cante jondo = φωνητικό στυλ του φλαμένγκο, μορφή λαϊκής μουσικής της Ανδαλουσίας http://it.wikipedia.org/wiki/Cante_jondo

Στη Μαδρίτη

Η εισαγωγή στη φοιτητική εστία Residencia de Estudiantes.

Το 1919 ο ποιητής, χάρη στο ενδιαφέρον του Φερνάνδο Δε Λος Ρίος, γίνεται δεκτός στη φημισμένη εστία Residencia de Estudiantes της Μαδρίτης, επονομαζόμενη από τους φοιτητές της ως «la resi», η οποία θεωρήθηκε ο τόπος της νέας κουλτούρας και της υποσχόμενης νεολαίας του '27. Στο ίδρυμα Residencia ο Γκαρθία Λόρκα παραμένει εννιά χρόνια (μέχρι το 1928), εξαιρώντας την διαμονή του κάθε καλοκαίρι στην Χουέρτα Δε Σαν Βιθέντε, το εξοχικό του, και μερικά ταξίδια στη Βαρκελώνη και στην περιοχή [Καδακές](#)²¹ ως φιλοξενούμενος του ζωγράφου [Σαλβαδόρ](#) Νταλί, με τον οποίο τους δένει μία σχέση εκτίμησης και φιλίας που σύντομα θα μετατραπεί σε ερωτική.

Οι πρώτες δημοσιεύσεις

Ανήκει σε εκείνη την περίοδο η δημοσίευση του *Libro de poemas*, η προετοιμασία των συλλογών *Canciones* και *Poema del Cante jondo* (*Το Ποίημα για το τραγούδι του βαθύ καημού*), την οποία ακολούθησε το θεατρικό δράμα *El maleficio de la mariposa* (*Τα μάγια της πεταλούδας*), το οποίο ήταν μία αποτυχία: ανέβηκε μόνο μία φορά, και ως επακόλουθο της αποτυχίας ο Γκαρθία Λόρκα αποφάσισε να μην το δημοσιεύσει) το 1920 και το 1927 το ιστορικό δράμα *Maripán Pineda* για το οποίο ο Σαλβαδόρ Νταλί σχεδίασε τα σκηνικά.

Θα ακολουθήσουν οι πρόζες με σουρεαλιστικό χαρακτήρα *Santa Lucía y san Lázaro, Nadadora sumeringa* (*Η βυθισμένη κολυμβήτρια*) και *Suicidio en Alejandría* (*Αυτοκτονία στην Αλεξάνδρεια*), οι θεατρικές πράξεις *El paseo de Buster Keaton* (*Ο Περίπατος του Buster Keaton*) και *La doncella, el marinero y el estudiante* (*Η παρθένα, ο Ναύτης και ο Σπουδαστής*), πέρα από τις ποιητικές διηγήσεις *Primer romancero Gitano* (*Gypsy Ballads- Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι*), *Ωδή στον Σαλβαδόρ Νταλί* και ένας μεγάλος αριθμός άρθρων, συνθέσεων, διάφορων δημοσιεύσεων, χωρίς να συμπεριληφθούν οι αναγνώσεις στα σπίτια φίλων, τα συνέδρια και η προετοιμασία του περιοδικού της Γρανάδας «Gallo» (Γκάλο) και η έκθεση των σχεδίων στη Βαρκελώνη.

Η εσωτερική πάλη και η κατάθλιψη

Οι επιστολές που εστάλησαν αυτή την περίοδο από τον Φεδερίκο στους πιο στενούς φίλους, επιβεβαιώνουν ότι η πυρετώδης δραστηριότητα βασισμένη στις επαφές και τις κοινωνικές σχέσεις που βίωνε ο συγγραφέας εκείνη την περίοδο κρύβει στην πραγματικότητα έναν εσωτερικό πόνο και επαναλαμβανόμενες ιδέες θανάτου, οι οποίες οφείλονται στο ότι δεν μπορεί να ζήσει ελεύθερα ως ομοφυλόφιλος. Στον Καταλανό κριτικό Σεμπαστιά Γκας, σε ένα γράμμα που γράφτηκε το 1928, εξομολογήθηκε την δική του οδυνηρή εσωτερική κατάσταση:

(ΕΣ)

«Estoy atravesando una gran crisis
«sentimental» (así es) de la que espero salir
curado »

(López Alonso, p. 229)

(ΕΛ)

« Βιώνω μία μεγάλη «συναισθηματική»
κρίση (είναι έτσι) την οποία ελπίζω να ξεπεράσω αλώβητος»

Η σύγκρουση με τον στενό κύκλο της οικογένειας και φίλων φτάνει στο ζενίθ όταν οι δύο σουρεαλιστές Νταλί και Μπουνιουέλ συνεργάζονται για τη δημιουργία της ταινίας *Un chien andalou*, όπου ο Γκαρθία Λόρκα αντιλαμβάνεται σαν μια επίθεση εναντίον του. Την ίδια περίοδο, το πάθος του, έντονο αλλά με ανταπόκριση για τον γλύπτη Αιμίλιο Αλαδρέν, καταλήγει σε μεγάλο πόνο για τον Γκαρθία Λόρκα τη στιγμή που ο Αλαδρέν συνάπτει σχέση με τη μέλλουσα σύζυγο του.

Η υποτροφία σπουδών και η παραμονή του στη Νέα Υόρκη

Ο Φερνάνδο Δε Λος Ρίος, ο φίλος-προστάτης του, γνωρίζοντας τη ψυχολογική κατάσταση του νεαρού Γκαρθία Λόρκα του προσφέρει μία υποτροφία σπουδών και την άνοιξη του 1929 ο ποιητής αφήνει την Ισπανία και πηγαίνει στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στις ΗΠΑ η εμπειρία του διαρκεί μέχρι την άνοιξη του 1930, θα είναι θεμελιώδης για τον ποιητή, και θα έχει ως αποτέλεσμα μία από τις επιτυχημένες παραγωγές του Λόρκα, *Poeta en Nueva York*, επικεντρωμένη στο τι παρατηρεί ο Γκαρθία Λόρκα με τη δική του ματιά συμμετέχοντας και παρατηρώντας: μία κοινωνία με πολύ έντονες διαφορές μεταξύ φτωχών και πλουσίων, περιθωριοποιημένων και κυρίαρχων τάξεων, που χαρακτηρίζεται ρατσιστική. Ενισχύθηκε στον Γκαρθία Λόρκα η πεποίθηση της αναγκαιότητας ενός Κόσμου προφανώς πιο δίκαιου, χωρίς διακρίσεις.

Στη Νέα Υόρκη, ο ποιητής παρακολουθεί μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, περνάει τις καλοκαιρινές του διακοπές, προσκαλούμενος από το φίλο του Φίλιπ Κάμινγκς, στις όχθες τις λίμνης Έντεμ Μιλς και, έπειτα, στο σπίτι του κριτικού λόγιου Ανχέλ Δελ Ρίο και στο αγρόκτημα του ποιητή [Φεδερίκο Δε Ονίς](#) στο [Νόυμπουργκ](#).

Με την επιστροφή του στη μητροπολιτική Νέα Υόρκη στο τέλος του καλοκαιριού ξανασυναντά μερικούς Ισπανούς φίλους μεταξύ των οποίων ο Λεόν Φελίπε, ο [Ανδρές Σεγόβια](#), ο [Ααμάσο Αλόνσο](#) και ο ταυρομάχος [Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας](#), που βρισκόταν στη Νέα Υόρκη με τη διάσημη τραγουδίστρια Αρχεντινίτα, όμως στις 5 Μαρτίου του [1930](#), έπειτα από την πρόσκληση του ιδρύματος Institución hispanocubana de Cultura, ο Γκαρθία Λόρκα φεύγει για την Κούβα.

Η εμπειρία του στην Κούβα

Η περίοδος που έμενε στην Κούβα ήταν μια ευτυχισμένη περίοδος για αυτόν. Ο ποιητής συνάπτει νέες φιλίες με τους ντόπιους συγγραφείς, έκανε ομιλίες, συμμετέχει σε φιέστες και συνεργάζεται με τα λογοτεχνικά περιοδικά του νησιού, «Musicalia» και «Revista de Avance²²», στην οποία δημοσιεύει το σουρεαλιστικό πεζογράφημα *Degollación del Bautista* «Αποκεφαλισμός του Βαπτιστή». Μένοντας στην Κούβα, ξεκινά να γράφει τα θεατρικά δράματα *El público* «Το Κοινό», *Así que pasen cinco años* «Έτσι πέρασαν πέντε χρόνια» και το μεστό που διαμορφώθηκε για τις ιδέες και τους ρυθμούς (των αφροκουβανών) της περιοχής θα τον βοηθήσει να συνθέσει το φημισμένο λυρικό έργο «Son de negros en Cuba» που εξελίχθηκε σε ερωτικό τραγούδι για τη «μαύρη» ψυχή της Αμερικής.

Η επιστροφή στην Ισπανία

Τον Ιούλιο του 1930 ο ποιητής επιστρέφει στην Ισπανία, που ύστερα από την πτώση της δικτατορία του Πρίμο Δε Ριβέρα²³ βρίσκεται σε μια φάση έντονης δημοκρατικής και πολιτιστικής ζωής.

Η δημιουργία του πλανόδιου θεάτρου

Με τη βοήθεια του Φερντάνδο Δε λος Ρίος, που στο μεταξύ ορίστηκε Υπουργός Παιδείας, ο Γκαρθία Λόρκα, μαζί με ηθοποιούς και ερμηνευτές που επιλέχθηκαν από το ίδρυμα «Escuela» της Μαδρίτης μέσα από το σχέδιο του «Παιδαγωγικού Μουσείου», δημιουργεί ένα πλανόδιο θέατρο, με την ονομασία «La Barraca»²⁴, το οποίο εκπροσωπεί το κλασικό ισπανικό ρεπερτόριο, ταξιδεύοντας στα διάφορα χωριά. Εκείνη την περίοδο γνωρίζει τον Ράφαελ Ροντρίγκεζ Ραπούν, γραμματέα της «La Barraca» και φοιτητή στη σχολή Πολιτικών Μηχανικών της Μαδρίτης, που θα γίνει ο μεγάλος έρωτας των δραμάτων και ποιημάτων του και στον οποίο θα αφιερώσει, αν και όχι ξεκάθαρα, τα «Σονέτα του Σκοτεινού Έρωτα», που δημοσιεύτηκαν αργότερα.

Ο Γκαρθία Λόρκα, ο δημιουργός, σκηνοθέτης και εμψυχωτής του μικρού θεατρικού γκρουπ, ντυμένος με μια απλή γαλάζια στολή που σημαίνει οποιαδήποτε άρνηση του καλλιτεχνικού στερεώματος, μεταφέρει σε αγροτικές και πανεπιστημιακές περιοχές το θέατρό του, το οποίο κερδίζει μεγάλη επιτυχία, συνεχίζοντας χωρίς διακοπή το έργο του έως τον Απρίλιο του 1936, λίγους μήνες πριν την έναρξη του Εμφυλίου Πολέμου.

Τα τελευταία λογοτεχνικά έργα

Η θεατρική δραστηριότητα δεν εμποδίζει τον Γκαρθία Λόρκα να συνεχίσει τη συγγραφή και να πραγματοποιήσει διάφορα ταξίδια με τους μαδριλένιους φίλους του στην παλιά Καστίλλη, στη Χώρα των Βάσκων και τη Γαλικία.

Ο ποιητής αφιερώνει στο θάνατο του μπαντεριγέρο²⁵ και ταυρομάχου φίλου του, Ιγνάθιο Σάντσειθ Μεχίας²⁶, που συνέβει στις 11 Αυγούστου του 1932 το διάσημο «Llanto» (Θρήνος για τον Ιγνάθιο Σάντσειθ Μεχίας) και στα επόμενα χρόνια δημοσιεύει το «Seis poemas galegos», σχεδιάζει την ποιητική συλλογή του Diván del Tamarit και ολοκληρώνει το θεατρικό έργο «Δόνια Ροζίτα η ανύπαντρη ή η γλώσσα των λουλουδιών»²⁷.

23

Primo de Rivera= Μιγκέλ Πρίμο ντε Ριβέρα, στρατιωτικός δικτάτορας της Ισπανίας
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B9%CE%B3%CE%BA%CE%AD%CE%BB_%CE%A0%CF%81%CE%AF%CE%BC%CE%BF_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%A1%CE%B9%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%B1

24

La Barraca ήταν μια θεατρική πανεπιστημιακή ομάδα http://es.wikipedia.org/wiki/La_Barraca_%28teatro%29

25

Μπαντεριγέρο = ο ταυρομάχος που τοποθετεί διακοσμημένα βελάκια (banderillas) στον αυχένα ή ώμους του ταύρου κατά τη διάρκεια μιας ταυρομαχίας <http://en.wikipedia.org/wiki/Torero#Banderillero>

26

Ιγνάθιο Σάντσειθ Μεχίας = διάσημος Ισπανός ταυρομάχος
http://en.wikipedia.org/wiki/Ignacio_S%C3%A1nchez_Mej%C3%ADas

27

Δόνια Ροζίτα η ανύπαντρη ή η γλώσσα των λουλουδιών = Μετάφραση: Δημήτρης Καλοκύρης – Εκδόσεις Ύψιλον
ISBN: 9789607949509 <http://www.protoporia.gr/donia-rozita-i-anypantri-i-i-glossa-ton-loyloydion-p-68154.html>

Στις αρχές του 1936 δημοσιεύει το «Ματωμένο Γάμο», στις 19 Ιουνίου ολοκληρώνει «*Το Σπίτι της Μπερνάρντας Άλμπα*» και το Φεβρουάριο συμβάλλει μαζί με τους Alberti και Bergamin για να ιδρύσουν την «Ένωση Διανοούμενων Αντιφασιστών».

Το ξέσπασμα του Εμφυλίου

Στο μεταξύ υπάρχουν ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις. Παρόλα αυτά, ο Γκαρθία Λόρκα αρνείται το άσυλο που του πρόσφεραν η Κολομβία και το Μεξικό, οι πρέσβεις των οποίων προβλέπουν τον κίνδυνο που διατρέχει ο ποιητής για να αποφευχθεί πιθανή απόπειρα δολοφονίας του, γιατί ήταν στέλεχος της Δημοκρατικής παράταξης αρνείται το άσυλο και στις 13 Ιουλίου αποφασίζει να επιστρέψει στη Γρανάδα, στο εξοχικό του σπίτι στην Χουέρτα Δε Σαν Βιθέντε²⁸, για να περάσει εκεί το καλοκαίρι και να συναντήσει τον πατέρα του. Παραχωρεί την τελευταία του συνέντευξη στην εφημερίδα «Sol» της Μαδρίτης, στην οποία διαφαίνονται οι λόγοι που τον έσπρωξαν να αρνηθεί τις προτάσεις να ζήσει εκτός Ισπανίας που προαναφέρθηκαν και στην οποία ξεκαθαρίζει και επαναλαμβάνει την αποστροφή του για πεποιθήσεις εθνικιστικού εξτρεμισμού, χαρακτηριστικές αυτής της δεξιάς, η οποία θα κερδίσει σταδιακά δύναμη, επιβάλλοντας τη δικτατορία:

Εγώ είμαι 100% Ισπανός και θα ήταν απίθανο για μένα να ζήσω εκτός των γεωγραφικών ορίων μου. Αλλά μισώ όποιον είναι Ισπανός μόνο για να είναι Ισπανός και τίποτα άλλο, εγώ είμαι αδερφός των πάντων και θεωρώ αποτρόπαιο τον άνθρωπο που θυσιάζεται για μια αφηρημένη εθνικιστική ιδέα, για το μόνο λόγο ότι αγαπάει τυφλά την πατρίδα του. Έναν καλό Κινέζο τον αισθάνομαι πιο κοντά μου από έναν μοχθηρό Ισπανό. Υμνώ την Ισπανία και την νιώθω στο μεδούλι μου, αλλά πρώτα είμαι άνθρωπος του Κόσμου και αδελφός όλων. Για αυτό και δεν πιστεύω στην πολιτική συνόρων²⁹.

Λίγες μέρες αργότερα, ξεσπά στο Μαρόκο το κίνημα του Φράνκο, η οποία σε σύντομο χρονικό διάστημα καταλαμβάνει τη Γρανάδα και εγκαθιστά ένα κλίμα σκληρής καταπίεσης.

Η σύλληψη και η εκτέλεση

Στις 16 Αυγούστου εκτελέστηκε ο σοσιαλιστής Δήμαρχος της Γρανάδας (γαμπρός του ποιητή). Ο Φεντερίκο, που είχε αναζητήσει καταφύγιο στο σπίτι του φαλαγγίτη ποιητή φίλου του Luis Rosales Camacho, συνελήφθη την ίδια μέρα από τον πρώην γραμματέα της τοπικής οργάνωσης CEDA, [Ramón Ruiz Alonso](#)³⁰.

Πολλοί μεσολαβούν για λογαριασμό του ποιητή, ιδίως από την πλευρά των αδερφών Ροσάλες και του συνθέτη de Falla³¹ παρά την υπόσχεση όμως που δόθηκε στον ίδιο τον Λουίς Ροσάλες ότι ο Γκαρθία Λόρκα θα παρέμενε ελεύθερος «εάν δεν υπάρξουν καταγγελίες εις βάρος του», ο κυβερνήτης [José Valdés](#)

28

Huerta de San Vicente =Καλοκαιρινή κατοικία της οικογένειας του Λόρκα από το 1926-1936
http://www.huertadesanvicente.com/e_portada.php?id=0

29

Μεταφορά από το ιταλικό κείμενο που βρίσκεται στο ακόλουθο link
http://it.wikipedia.org/wiki/Federico_Garc%C3%ADa_Lorca

30

Ramon Ruiz Alonso = Ισπανός πολιτικός της δεξιάς https://es.wikipedia.org/wiki/Ram%C3%B3n_Ruiz_Alonso

31

de Falla = Ισπανός συνθέτης Manuel de Falla, από τους πιο σημαντικούς μουσικούς του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα
https://en.wikipedia.org/wiki/Manuel_de_Falla

[Guzmán](#)³², με την υποστήριξη του στρατηγού Queipo de Llano³³, δίνει κρυφά τη διαταγή να προχωρήσουν στην εκτέλεση: αργά τη νύχτα, ο Φεντερίκο οδηγείται στο Βιθνάρ (ισπανικός δήμος), κοντά στη Γρανάδα, και το ξημέρωμα της 19^{ης} Αυγούστου 1936 εκτελείται κοντά στο Φουέντε Γκράντε, στο δρόμο που οδηγεί από το Βιθνάρ στο Αλφακάρ (ισπανικός δήμος). Η σωρός του δεν βρέθηκε ποτέ. Η δολοφονία του προκαλεί παγκόσμια κατακραυγή: πολλοί διανοούμενοι θα εκφράσουν με λόγια τη δυσaréσκειά τους, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν αυτά του φίλου του Πάμπλο Νερούδα³⁴.

Ωστόσο, η αδυναμία ανεύρεσης του σώματος του Λόρκα δημιουργεί μια έντονη αντιπαράθεση σχετικά με τις λεπτομέρειες αυτής της εκτέλεσης. Μια αντιπαράθεση που ως σήμερα παραμένει ανοιχτή.

Το 2009 στο Φουέντε Γκράντε του Αλφακάρ στη Γρανάδα οι ειδικοί ερευνητές που προσελήφθησαν από τις ανδαλουσιανές αρχές προκειμένου να εντοπίσουν τον ομαδικό τάφο όπου εικάζεται ότι ενταφιάστηκε η σωρός του Λόρκα, διαπίστωσαν με τη χρήση γεωραντάρ, την ύπαρξη ενός ομαδικού τάφου με τρεις εσωτερικούς διαχωρισμούς όπου βρίσκονταν έξι σωροί.

Στις 29 Οκτωβρίου του 2009 με εντολή της κυβέρνησης της Ανδαλουσίας ξεκίνησαν στο συγκεκριμένο χώρο οι εργασίες εκσκαφής με σκοπό τον διαχωρισμό τυχόν λειψάνων του ποιητή· οι εργασίες αυτές πραγματοποιήθηκαν σε μια περιοχή 200 τετραγωνικών μέτρων περίπου και διήρκησαν σχεδόν δύο μήνες.

Μαζί με τα λείψανα του Γκαρθία Λόρκα αναμενόταν η ανεύρεση τουλάχιστον τριών άλλων σωρών: των αναρχικών *banderilleros* (βοηθοί ταυρομάχων) Χοακίν Αρκόγιας και Φρανθίσκο Γαλάδι³⁵ και του δημοκράτη δασκάλου Διόσκορο Γαλίνδο³⁶. Σύμφωνα με τις αρχές της αυτόνομης περιοχής της Ανδαλουσίας, στην ίδια περιοχή και ίσως στον ίδιο ομαδικό τάφο πρέπει να είχαν ταφεί και ο φοροτεχνικός επιθεωρητής Φερμίν Ρολδάν και ο συντηρητής επίπλων Μανιουέλ Κόμπο. Το 2011 όμως η κυβέρνηση της Ανδαλουσίας διέκοψε τις έρευνες λόγω έλλειψης χρηματικών πόρων. Εντέλει, στις 19 Σεπτεμβρίου 2012 το Δικαστήριο της Γρανάδας έκλεισε την υπόθεση εκταφής διακόπτοντας έτσι κάθε ερευνητική δραστηριότητα.

Ο Λόρκα κατά τη Δικτατορία του Φράνκο

32

Jose Valdes Guzman = Διοικητής στη Γρανάδα από τις 20-07-1936 έως τον Απρίλιο του 1937
https://es.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Vald%C3%A9s_Guzm%C3%A1n

33

Queipo de Llano= Ισπανός στρατιωτικός https://es.wikipedia.org/wiki/Gonzalo_Queipo_de_Llano

34

Pablo Neruda = Ο Πάμπλο Νερούδα, φιλολογικό ψευδώνυμο του Νεφταλί Ρικάρδο Ρέγιες Μπασοάλτο, ήταν Χιλιανός συγγραφέας και ποιητής
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%AC%CE%BC%CF%80%CE%BB%CE%BF_%CE%9D%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B1

35

Joaquin Arcollas και Francisco Galadi= πολύ γνωστοί ταυρομάχοι στη Γρανάδα που δολοφονήθηκαν μαζί με το Λόρκα
http://portaltaurino.net/enciclopedia/doku.php/francisco_galadi

36

Dioscoro Galindo = δάσκαλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
<http://www.elnortedecastilla.es/20080919/valladolid/maestro-dioscoro-galindo-fusilado-20080919.html>

Το καθεστώς της δικτατορίας του Φράνκο επέβαλλε την απαγόρευση των έργων του Λόρκα, γεγονός που περιορίστηκε μερικώς το 1953, όταν το *Obras completas* (Ποιητικά Άπαντα) –ελαφρώς λογοκριμένο– δημοσιεύεται. Αυτή η έκδοση δεν περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το τελευταίο έργο του *Sonetos del amor oscuro* (Σονέτα του Σκοτεινού Έρωτα), που γράφτηκε το Νοέμβριο του 1935 και απαγγέλθηκε σε κλειστό κύκλο. Αυτά τα σονέτα, ομοφυλοφιλικού θέματος, θα δημοσιευτούν αμέσως μετά το τέλος του 1983.

Ο Λόρκα μετά τη Δικτατορία του Φράνκο

Με το θάνατο του Φράνκο το 1975, ο Γκαρθία Λόρκα αποκαταστάθηκε ως μείζων εκπρόσωπος της πολιτισμικής και πολιτικής ζωής της χώρας του.

Το 1986, η μετάφραση της ποίησης του Γκαρθία Λόρκα «*Requieño vals vienés*» στα αγγλικά από τον τραγουδιστή και συγγραφέα Λέοναρντ Κόεν³⁷, μελοποιημένη από τον ίδιο, έφτασε στην πρώτη θέση της εγχώριας κατάταξης δίσκων με τις περισσότερες πωλήσεις στην Ισπανία.

Σήμερα η μνήμη του Γκαρθία Λόρκα τιμάται επίσημα με ένα άγαλμα στην Πλατεία της Αγίας Άννας³⁸, στη Μαδρίτη, έργο του γλύπτη [Julio Lopez Hernandez](#)³⁹.

Το ποιητικό έργο

Ενώ υπάρχουν σημαντικές εκδόσεις του συνολικού έργου του Λόρκα, δεν υπάρχει ακόμα ένα οριστικό κείμενο που να δίνει τέλος στις αμφιβολίες και στα ερωτηματικά που γεννήθηκαν σχετικά με τα βιβλία που ανακοινώθηκαν αλλά δε δημοσιεύτηκαν ποτέ, και δεν έχει ακόμα επιλυθεί περί της δημιουργίας ορισμένων σημαντικών συλλογών.

Μπορεί ωστόσο να ειπωθεί ότι οι παραγωγές που ήδη γνωρίζουμε, μαζί με το ανέκδοτο υλικό που πρόσφατα ανακαλύφθηκε, είναι αρκετά ώστε να μας προσφέρουν έναν σαφή συσχετισμό μεταξύ του ανθρώπου και της ποίησής του.

Αρχικά, ο Λόρκα εκδηλώνει το ταλέντο του ως προφορική έκφραση, ακολουθώντας το στιλ των τροβαδούρων. Ο ποιητής πράγματι παίζει, διαβάζει, ερμηνεύει τους στίχους και τις θεατρικές πράξεις του μπροστά στους φίλους και τους φοιτητές του Πανεπιστημίου, πριν ακόμα αυτά συλλεχθούν και ερμηνευτούν.

37

Leonard Cohen = Λέοναρντ Κόεν Αγγλόφωνος Καναδός λογοτέχνης, συνθέτης και τραγουδιστής
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AD%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%BD%CF%84_%CE%9A%CF%8C%CE%B5%CE%BD

38

Πλατεία της Αγίας Άννας = κεντρική πλατεία της Μαδρίτης https://en.wikipedia.org/wiki/Plaza_de_Santa_Ana

39

[Julio López Hernández](#) = Ισπανός γλύπτης https://es.wikipedia.org/wiki/Julio_L%C3%B3pez_Hern%C3%A1ndez

Αλλά ο Γκαρθία Λόρκα, ακόμα και εάν θεωρούνταν ένας λαμπρός και πληθωρικός καλλιτέχνης, διατηρεί απέναντι στη δημιουργικότητά του μια αυστηρή συμπεριφορά, αναζητώντας σε αυτή δυο βασικές προϋποθέσεις: αγάπη και πειθαρχία.

Η περίοδος στην Ανδουλουσία

Εντυπώσεις και τοπία

Στη συλλογή πεζογραφίας *Impresiones y paisajes*, η οποία κυκλοφορεί το 1918 ύστερα από το ταξίδι στην Καστίλλη και την Ανδαλουσία, ο Γκαρθία Λόρκα επιβεβαιώνει τις μεγάλες δεξιότητές του: τη διαίσθηση και τη φαντασία. Η συλλογή είναι πλούσια σε λυρικά στοιχεία, μουσικές νότες, κριτικές και ρεαλιστικές σκέψεις του σχετικά με τη ζωή, τη θρησκεία, την τέχνη και την ποίηση.

Libro de poemas

Στο *Libro de poemas*, το οποίο δημιουργεί κατά την περίοδο 1918-1920, ο Λόρκα αρχειοθετεί τη μεγάλη αγάπη του για το τραγούδι και τη ζωή. Διαλογίζεται με το τοπίο και τα ζώα, με μια ιδέα μοντερνισμού που παραπέμπει στον Ρουμπεν Νταριο ή τον Χουάν Ραμον Χιμενεθ, φέρνοντας στην επιφάνεια τις ανησυχίες του, με τη μορφή νοσταλγίας, εγκατάλειψης, άγχους και διαμαρτυρίας και θέτει στον εαυτό του ερωτήματα υπαρξιακής φύσεως:

¿ QUE es lo que guardo en estos
momentos de tristeza ?
! Ay, quién tala mis bosques
dorados y floridos !
¿ Qué leo en el espejo
de plata conmovida
que la aurora me ofrece
sobre el agua del rio ?

Οι στίχοι αυτοί δίνουν την αίσθηση μιας μουσικής υπόκρουσης η οποία, εκφράζει τον πόνο της καρδιάς, αντικατοπτρίζει την αβεβαιότητα που βιώνει και την απομάκρυνσή του από την εφηβεία.

Η περίοδος από το 1921 έως το 1924 αντιπροσωπεύει μια πολύ δημιουργική και ενθουσιώδη φάση ακόμα και εάν πολλά μεταφρασμένα έργα θα γίνουν γνωστά χρόνια αργότερα.

Poema del Cante jondo

Το *Poema del Cante jondo* γραμμένο την περίοδο 1921-1922, θα κυκλοφορήσει δέκα χρόνια αργότερα. Σε αυτό συνυπάρχουν όλα τα χαρακτηριστικά του ανδαλουσιανού κόσμου ενσωματωμένα στα μουσικά στοιχεία του cante jondo, πάνω στο οποίο ο ποιητής δούλεψε με το μουσικό de Falla, με αφορμή τον εορτασμό της πρώτης Fiesta del Cante jondo, στον οποίο το 1922, ο Λόρκα δίνει τη διάλεξη *Importancia histórica y artística del primitivo canto andaluz llamado "cante jondo"*.

Το βιβλίο στοχεύει σε μια ποιητική ερμηνεία των σημασιών συνδεδεμένων με αυτό το πρωτόγονο τραγούδι, που εκρήγνυται στη συνεχή επανάληψη γνωστών ήχων και ρυθμών, όπως στα τραγούδια της siguiriya, la soleá, la petenera, la tonáa, la liviana, συνοδευόμενα από τον ήχο της κιθάρας:

(ES)

« Empieza el llanto
de la guitarra.
Se rompen las copas
de la madrugada.
Empieza el llanto
de la guitarra.
Es inútil callarla.
Es imposible
callarla.
Llora monótona
como llora el agua,
como llora el viento
sobre la nevada. »

(ΕΛ)

Αρχίζει ο θρήνος της κιθάρας
Σπάζουν οι κόμπες της αυγής
Αρχίζει ο θρήνος της κιθάρας
Δεν οφελεί κι αν πεις να πάψει
Δεν το μπορείς να πεις να πάψει
Κλαίει, κλαίει μονότονα
Όπως κλαίει το νερό
Όπως κλαίει ο άνεμος
Πάνω από το χιόνι
Αϊ κιθάρα αϊ καρδιά
Πληγωμένη,
Πληγωμένη από πέντε λόγχες
(Κιθάρα Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα)

Primeras Canciones, Suites - Canciones

Στο Primeras Canciones αλλά κυρίως στο Canciones, ο ποιητής αποδεικνύει την ικανότητά του να εξωτερικεύει τον κόσμο της παιδικής τρυφερότητας, με ποικιλία μουσικών ακουσμάτων και κωδικοποιημένη γλώσσα.

Από τους στίχους αυτούς λείπει κάθε ίχνος ευγλωττίας και παρατηρείται μια γρήγορη εναλλαγή όψεων και σύνθεσης, η οποία καταφέρει να αποτυπώσει την εικόνα ενός τοπίου, που μοιάζει να αιωρείται ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα:

Arbolé, arbolé
seco y verdé.
La niña del bello rostro
está cogiendo aceituna.
El viento, galán de torres,
la prende por la cintura.

Σε αυτούς τους στίχους τα χρώματα και οι ήχοι του κόσμου των τσιγγάνων αντιπροσωπεύονται από ένα ιδιαίτερο φως και δίνει ζωή στα αντικείμενα.

Αυτό συμβαίνει και στο σύντομο ποίημα Caracola (Conchiglia), στο οποίο ο ποιητής αναβιώνει την εποχή της φαντασίας και των παιδικών χρόνων, μέσα από απόηχους και εσωτερικούς ρυθμούς

Ένα κοχύλι μου 'δωσαν
Μέσα του τραγουδά
μια θάλασσα του χάρτη.
Νερό η καρδιά μου
γέμισε
με μικρά μικρά ψάρια
από σκιά κι από ασήμι.
Ένα κοχύλι μου 'δωσαν.

Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι

Η μεγάλη επιτυχία του Λόρκα έρχεται το 1928 με το *Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι*, το οποίο περιγράφει τα αισθήματα θανάτου, μυστηρίου και πόνου του κόσμου της Ανδαλουσίας.

Το έργο συνθέτουν 18 στίχοι και περιλαμβάνει 4 κεντρικούς άξονες: τον ανθρώπινο κόσμο, μέσα στον οποίο οι τσιγγάνοι πολεμούν την Πολιτοφυλακή, τον πνευματικό κόσμο, που αντιπροσωπεύεται από τα μυθιστορήματα της θρησκευτικής εικονογραφίας, τον κόσμο των σκοτεινών δυνάμεων και τέλος τον κόσμο που γεννιέται από την ιστορία και τη λογοτεχνία.

Η εικόνα των τσιγγάνων με τον περήφανο χαρακτήρα και τον παγανιστικό πρωτογονισμό τους, με τα οποία ο Λόρκα αισθάνεται ότι κατέχει ένα κοινό στοιχείο που τον καθιστά συμπρωταγωνιστή στον πόνο και την επανάστασή τους, συνοδεύει τους τέσσερις αυτούς κόσμους.

Το *Romancero* ξεχωρίζει λόγω της επανάληψης του παραδοσιακού ισπανικού στίχου (l'estribillo popular δηλαδή λαϊκό ρεφρέν) και τις ζωντανές μεταφορές.

Ανακαλώντας και κάνοντας κτήμα του τη χρήση του *romance*, ανανεώνοντάς το, ως μορφή γραφής και καθορισμού του έργου του. Σε αυτό η ποιητική λέξη καταφέρνει να δώσει μυθική διάσταση στο αντικείμενό του, σε αρμονία με τη γλώσσα και την ψυχολογία του κόσμου των τσιγγάνων.

(ΕΣ)

«Verde que te quiero verde,
verde viento, verdes ramas.
El barco sobre la mar
y el caballo en la montaña. »

(ΕΛ)

«Πράσινο πόσο σε αγαπώ πράσινο
Πράσινος άνεμος, πράσινα κλαδιά
Η βάρκα πάνω στη θάλασσα
και το άλογο στο βουνά

(F. G. Lorca, Romance Sonámbulo Υποβρατικό Ειδύλλιο του Λορκα)

Στο *Romancero*, μέσα από τον αέρα, τα χρώματα, τους συμβολισμούς, είναι παρόν όλος ο συναισθηματικός κόσμος του νεαρού Γκαρθία Λόρκα, ο οποίος με ένα τόσο ζωντανό ποίημα, ταρακουνά τη χώρα της Ανδαλουσίας.

Ο νέος πνευματικός τρόπος

Μετά το *Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι*, δεκτό από το κοινό, αλλά αποδοκιμάστηκε από τον Σαλβαδόρ Νταλί και τον Λουίς Μπουνιουέλ για τον υπερβολικό παραδοσιακό λυρισμό, υπάρχει μια σύντομη περίοδος κατά

την οποία βρίσκεται η εμπειρία της ποιητικής πρόζας του σουρεαλιστικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων της ωδής στον Σαλβαδόρ Νταλί, μαζί με κάποια θεατρικά προσχέδια⁴⁰ στα οποία ο ποιητής προσπαθεί να ξεπεράσει το βιογραφικό στοιχείο, χωρίς ποτέ να αποδέχεται πλήρως το σουρεαλιστικό κίνημα.

Ωδή στον Σαλβαδόρ Νταλί

Με την Ωδή στο φίλο του Σαλβαδόρ Νταλί, ο Λόρκα αντιτίθεται στην αισθητική του «fiore asettico della radice quadrata» την καθημερινή εικόνα του τριαντάφυλλου ως το ιδανικό του για την ομορφιά και τη ζωή:

«Μα και το ρόδο μες στον κήπο όπου ζεις.

Το ρόδο πάντα, πάντοτε βορείως και νοτίως μας».

και τον προσκαλεί να μην ξεχνάει τη σημασία του συναισθήματος του έρωτα και της ανθρώπινης αλήθειας:

«Δεν είναι η Τέχνη αυτό το φως που μας τυφλώνει τα όμματα. Ο Έρωτας είναι πρώτ' απ' όλα, η φιλία και η μονομαχία».

Από τη συλλογή Ποιητής στη Νέα Υόρκη στη συλλογή Τα Σονέτα του Σκοτεινού Έρωτα

Ποιητής στη Νέα Υόρκη

Το βιβλίο *Ποιητής στη Νέα Υόρκη*, γράφτηκε μεταξύ του 1929 και 1930 όμως δημοσιεύθηκε μετά θάνατον (ετεροχρονισμένα) το 1940, και από πολλούς θεωρήθηκε ως το πιο ολοκληρωμένο του έργο, αποτελούμενο από 10 συλλογές λυρικών ποιημάτων, μεταξύ άλλων η Ωδή στον Ουώλτ Ουίτμαν και οι συνθέσεις που δημιουργήθηκαν κατά τη διαμονή του στην Κούβα, και σηματοδοτεί την υπέρβαση στην μέχρι τώρα ποίηση, εμπλουτισμένη από πρωτοποριακές σουρεαλιστικές εικόνες.

Σε αυτό το έργο μπορούν να εντοπιστούν δύο διαφορετικές ψυχολογικές καταστάσεις.

Είναι η πρώτη στιγμή που εκφράζει το αίσθημα διαμαρτυρίας απέναντι στη σύγχρονη κοινωνία και στη μητρόπολη, την οποία ο Γκαρθία Λόρκα συσχετίζει με το σύμβολο της αγωνίας και της ανθρώπινης αποξένωσης. Ο ποιητής περιγράφει πράγματι την βορειοαμερικανική πόλη σαν ένα μηχανισμό διαλυμένο και αδιάλλακτο, τα θύματα της οποίας παρατηρεί ο ίδιος με ευαισθησία και συγκίνηση. Συγκεκριμένα, ποιήματα του τύπου "*New York oficina y denuncia*" ή "*Panorama ciego de New York*" αντανakλούν την καυστική κριτική του έναντι της βιομηχανοποίησης, της έλλειψης σεβασμού απέναντι στη φύση και της περιθωριοποίησης των εξαθλιωμένων, που στο ποίημα *Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι* παρουσιάζονται ακριβώς ως τσιγγάνοι, ενώ σε αυτό το βιβλίο παρουσιάζεται πρωτίστως η κοινότητα των μαύρων φυλών:

"Πιστεύω πως το γεγονός του ότι είμαι από την Γρανάδα με ωθεί στην ανθρώπινη κατανόηση των κατατρεγμένων, των τσιγγάνων, των νέγων, των Εβραίων...των Μαυριτανών, που όλοι εμείς τους επιτρέπουμε την είσοδο στη χώρα (Τους επιτρέπουμε την είσοδο)!"

και σε δεύτερο χρόνο διακατέχεται από ένα αίσθημα νοσταλγίας του αξέχαστου παρελθόντος και της χαμένης ευτυχίας:

(ES)

« Era mi voz antigua
ignorante de los densos jugos amargos.
La adivino lamiendo mis pies
bajo los frágiles helechos mojados.
¡Ay voz antigua de mi amor,
ay voz de mi verdad,

ay voz de mi abierto costado,
cuando todas las rosas manaban de mi lengua
y el césped no conocía la impasible dentadura del caballo! »

(ΕΛ)

Ήταν η αρχαία μου φωνή
που αγνοούσε τους πυκνούς πικρούς χυμούς.
Τη μαντεύω να γλείφει τα πόδια μου
κάτω από τις εύθραυστες και μουσκεμένες φτέρες.
Αι, φωνή αρχαία του έρωτά μου!
Αι, φωνή της αλήθειας μου!
Αι, φωνή του ανοιχτού πλευρού μου,
όταν όλα τα ρόδα τρέφονταν απ' τη γλώσσα μου
κι η χλόη δεν εγνώριζε για τ' ασυγκίνητα του αλόγου δόντια!

(F. G. Lorca, Διπλό Ποίημα της Λίμνης Εντεν, Poema doble del algo lago Edema, a Eduardo Ugarte)

Εκτός από τα *Έξι Ποιήματα της Γαλικίας*, οι τελευταίες ποιητικές συλλογές αναπαράγουν τους λόγους της τελευταίας δημιουργικής διαδρομής του ποιητή: τη στηλίτευση της αδικίας, τον πόνο, την απαγορευμένη αγάπη, την φιλία.

Έξι Ποιήματα της Γαλικίας

Το *Έξι Ποιήματα της Γαλικίας* είναι ένα έργο διπλά μοναδικό από «γκαρσιολορκικής άποψης»: είναι γραμμένο στη γλώσσα της Γαλικίας, γλώσσα διαφορετική από την μητρική του ποιητή, και συνεπώς δεν υπάρχουν άλλα παραδείγματα στο σύνολο της λογοτεχνικής του δημιουργίας. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι ενδιαφέρον το να γνωρίζουμε πώς δημιουργήθηκε.

Ο Λόρκα επισκέπτεται για πρώτη φορά τη Γαλικία το 1916, εξαιτίας ενός ταξιδιού για σπουδές που οργανώθηκε από έναν εκ των καθηγητών του: επισκέπτεται τις περιοχές Σαντιάγο Δε Κομποστελα⁴¹, στην Κορούνια⁴², Lugo⁴³, Betanzos⁴⁴ και Ferrol⁴⁵. Στη φοιτητική εστία Residencia de Estudiantes της Μαδρίτης

41

Santiago de Compostela είναι η πρωτεύουσα της αυτόνομης κοινότητας της Γαλικίας στην Ισπανία.
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%AC%CE%B3%CE%BF_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%9A%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%B1

42

Coruña = http://en.wikipedia.org/wiki/Province_of_A_Coru%C3%B1a

43

Lugo = <http://en.wikipedia.org/wiki/Lugo>, <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%BF%CF%8D%CE%B3%CE%BF>

44

Betanzos = <http://en.wikipedia.org/wiki/Betanzos>

45

Ferrol = http://en.wikipedia.org/wiki/Ferrol,_Galicia

γνωρίζει τον μουσικολόγο από τη Γαλικία Jesús Bal y Gay⁴⁶, με τη βοήθεια του οποίου εξοικειώνεται με την παραδοσιακή μουσική εκείνης της περιοχής, σε μία περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας ο Γκαρθία Λόρκα εξακολουθεί να μελετά με μεγάλο ζήλο τα «cancioneiros galego-portugueses»⁴⁷ και συγγραφείς της Γαλικίας όπως τους Ροσαλία Δε Κάστρο⁴⁸, Κούρος Ενρίκεθ⁴⁹, Εδουάρδο Πονδάλ⁵⁰, Αμάδο Καρμπάγιο⁵¹ και Μανουέλ Αντόνιο⁵².

Το 1931 γνωρίζει τον Ερνέστο Γκέρα Δε Γαλ⁵³, εθνικιστή από τη Γαλικία που από την παιδική του ηλικία διαμένει στη Μαδρίτη, και που τον εντάσσει στη συνοδεία της Γαλικίας της ισπανικής πρωτεύουσας.

Τον Μάιο του 1932 ο Γκαρθία Λόρκα πραγματοποιεί το δεύτερο του ταξίδι στη Γαλικία, για να διεξαγάγει μία σειρά συνεδρίων. Στο Σαντιάγο ντε Κομποστέλα⁵⁴ συνάπτει φιλικές σχέσεις με τον Carlos Martínez-Barbeito⁵⁵.

Τον Αύγουστο του 1932, πραγματοποιεί ένα τρίτο ταξίδι στη Γαλικία, ταξίδι συνδεδεμένο με την περιοδεία που η θεατρική κομπανία «La Barraca», πραγματοποιεί σε διάφορες πόλεις και χωριά της περιοχής, και τον

46

Jesús Bal y Gay = http://es.wikipedia.org/wiki/Jes%C3%BAs_Bal_y_Gay,
http://en.wikipedia.org/wiki/Jes%C3%BAs_Bal_y_Gay

47

cancioneiros galego-portugueses = Βιβλία με στίχους, ποιήματα και τραγούδια «τροβαδούρων»
<http://en.wikipedia.org/wiki/Chansonnier>

48

Rosalía de Castro = http://en.wikipedia.org/wiki/Rosal%C3%ADa_de_Castro

49

Curros Enríquez = http://en.wikipedia.org/wiki/Manuel_Curros_Enr%C3%ADquez

50

Eduardo Pondal = http://en.wikipedia.org/wiki/Eduardo_Pondal

51

Amado Carballo = http://es.wikipedia.org/wiki/Luis_Amado_Carballo

52

Manuel Antonio = http://en.wikipedia.org/wiki/Manuel_Antonio_Matta

53

Ernesto Guerra da Cal = http://pt.wikipedia.org/wiki/Ernesto_Guerra_da_Cal
τον εντάσσει στη συνοδεία της Γαλικίας

54

Σαντιάγο ντε Κομποστέλα =
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%AC%CE%B3%CE%BF_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%9A%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%B1

55

Carlos Martínez-Barbeito = http://es.wikipedia.org/wiki/Carlos_Mart%C3%ADnez-Barbeito

Νοέμβριο διεξάγει ένα κύκλο συνεδρίων με τον Xosé Filgueira Valverde⁵⁶, και δημοσιεύει στο περιοδικό *Yunque* της ισπανικής πόλης Λούγο το πρώτο ποίημα από τη συλλογή «Ποιήματα της Γαλικίας»: *Madrigal á cibdá de Santiago*, που συντέθηκε με τη βοήθεια των Francisco Lamas και Luís Manteiga.

Το 1933, ο Λόρκα συναντά τον Eduardo Blanco Amor⁵⁷, την εποχή όπου βρισκόταν σε κυκλοφορία η αργεντινή εφημερίδα *La Nación* ο δημοσιογράφος μάχεται ώστε ο Λόρκα να γίνει διάσημος στην Αργεντινή, τόσο που, όταν ο Λόρκα ταξιδεύει προς τη Νότια Αμερική, λαμβάνει ένα θερμό καλωσόρισμα από ένα μέρος του πληθυσμού, πρωτίστως από υπηκόους της Γαλικίας. Ως ευγνωμοσύνη, ο Λόρκα γράφει το *Cántiga do neno da tenda*, και κατά την επιστροφή του στην Ισπανία θα διατηρήσει μία βαθιά σχέση φιλίας με τον Blanco Amor, ο οποίος πολλές φορές περνά τον ελεύθερό του χρόνο στο σπίτι του Λόρκα στο Φουέντε Βακέρος. Πάντα χάρη στη βοήθεια του Μπλάνκο Αμόρ ο Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα καταφέρνει να δημοσιεύσει τις συνθέσεις του στη διάλεκτο της Γαλικίας με το βιβλίο *Έξι Ποιήματα της Γαλικίας* το 1935, για τα δημοσιογραφικά είδη Νός: αυτό το είδος ποίησης είναι συνθέσεις που από τη μία πλευρά έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά αυθορμητισμού των ποιημάτων που συμπεριλαμβάνονται στη συλλογή *Canciones*, το βιβλίο του Λόρκα το 1927, αλλά παράλληλα έχουν τους ίδιους ρυθμούς της λογοτεχνικής παράδοσης της Γαλικίας. Όσον αφορά τη δυσκολία του Γκαρθία Λόρκα να γράψει σε μία γλώσσα διαφορετική από τη δική του, δύο είναι οι διαδοχικές εκδοχές με το πέρασμα του χρόνου: εκείνη του Ερνέστο Γκέρα Δε Γαλ, που την τελευταία περίοδο της ζωής του καταφέρνει να είναι ο συγγραφέας της μεταφοράς- των ποιημάτων- στη διάλεκτο της Γαλικίας, γεγονός που εν μέρει υποστήριξε ο Χοσέ Λουίς Φράνκο Γκράντε, και εκείνη, από την άλλη πλευρά, του Εδουάρδο Μπλάνκο Αμόρ, σύμφωνα με την οποία τα ποιήματα ήταν βάσει όλων των απόψεων χαρακτηριστικά-ποιήματα- του Γκαρθία Λόρκα. Είναι αυτή η τελευταία θέση που έχει συγκριθεί με μεταγενέστερες έρευνες που έχουν διεξαχθεί από διάφορους μελετητές.

Μοιρολόι για τον Ιγνάθιο Σαντσειθ Μεχίας

Ύστερα από το θάνατο του φίλου του και ταυρομάχου που έπεσε στην αρένα, ο Γκαρθία Λόρκα γράφει το *Μοιρολόι για τον Ιγνάθιο Σαντσειθ Μεχίας* (1935), σε τέσσερα μέρη.

Η συγγραφή, μετά τη χειμαρρώδη έναρξη του πρώτου μέρους («La cogida y la muerte» -Η σύρραξη και ο θάνατος- που καθιερώθηκε και χαρακτηρίστηκε ως το διάσημο «cinco de la tarde» που ηχεί σε όλα τα ρολόγια του κόσμου), ξεκινά να έχει έναν τόνο πιο γαλήνιο (στο δεύτερο μέρος, «La sangre derramada» – Το αίμα που χύθηκε- και στο τρίτο μέρος «Cuerpo presente»- Το παρόν σώμα)-, και παραδίδεται στο τέλος στην ελεγεία και στη λύπη για το νεκρό φίλο σηκώνοντας το ανάστημά του για να θυμηθεί το μεγαλείο που υποδέχεται το θάνατο (στο τέταρτο και τελευταίο μέρος «Alma ausente»- Απούσα ψυχή- που τελειώνει ως εξής):

(ES)

« Yo canto para luego tu perfil y tu gracia.
La madurez insigne de tu conocimiento.
Tu apetencia de muerte y el gusto de su boca.
La tristeza que tuvo tu valiente alegría.
Tardará mucho tiempo en nacer, si es que nace,

un andaluz tan claro, tan rico de aventura.
Yo canto su elegancia con palabras que gimen
y recuerdo una brisa triste por los olivos. »

(ΕΛ)

Μα εγώ σε τραγουδάω
Γι' αυτούς που θα'ρθουν τραγουδώ τη χάρη κι ομορφιά σου
Τη μεστωμένη γνώση σου, του νου τη φρονιμάδα
Τη δίψα σου για θάνατο, τη γέψη των χειλιών σου
Τη θλίψη που είχε μέσα της η γελαστή χαρά σου
Χρόνια θ'αργήσει να φανεί αν θα φανεί ποτέ του
Τέτοιος καθάριος ζωντανός, ζεστός Ανδαλουσιάνος
Την αρχοντιά του τραγουδώ με λόγια που στενάζουν
Κι εν' αεράκι πού 'κλαιγε στα λιόδενδρα θυμάμαι
(Λόρκα Απούσα ψυχή)

Diván del Tamarit

Το *Divan del Tamarit*, που γράφτηκε ανάμεσα στο 1932 και 1934 και δημοσιεύτηκε μετά θάνατον το 1940, αντιπροσωπεύει το τέλος του μεγάλου εσωτερικού μονόλογου για να κλειστεί στη σιωπή του προσωπικού δράματος με στίχους τώρα πια απαλλαγμένους από οποιαδήποτε σχολή ή τρόπο γραφής με τους οποίους ο ποιητής ψάχνει την εσωτερική του αλήθεια.

CASIDA DEL PIANTO

He cerrado mi balcón
porque no quiero oír el llanto
pero por detrás de los grises muros

Hay muy pocos ángeles que canten,
hay muy pocos perros que ladren,
mil violines caben en la palma de mi mano.
Pero el llanto es un perro inmenso,
el llanto es un ángel inmenso,
el llanto es un violín inmenso,
las lágrimas amordazan al viento

Σονέτα του σκοτεινού έρωτα

Στις 17 Μαρτίου του 1984 θα δημοσιευτούν στην εφημερίδα «ABC» τα 11 *Σονέτα του σκοτεινού έρωτα* που αποτελούν το ιδιωτικό έγγραφο ομοφυλοφιλικού πάθους που εκφράζονται μέσω της κλασσικής μορφής του σονέτου.

Τα σονέτα θα σχολιαστούν από τον ποιητή Vicente Aleixandre⁵⁸, που το 1937 είχε ακούσει τις πρώτες συνθέσεις, ως «*θαύμα πάθους, ενθουσιασμού, ευτυχίας, βασανιστηρίου, αγνού και φλογερού μνημείου για την αγάπη....*»

(ES)

« Noche arriba los dos con luna llena,
yo me puse a llorar y tú reías.
Tu desdén era un dios, las quejas mías
momentos y palomas en cadena.
Noche abajo los dos. Cristal de pena,
llorabas tú por hondas lejanías.
Mi dolor era un grupo de agonías
sobre tu débil corazón de arena.
La aurora nos unió sobre la cama,
las bocas puestas sobre el chorro helado
de una sangre sin fin que se derrama.
Y el sol entró por el balcón cerrado
y el coral de la vida abrió su rama
sobre mi corazón amortajado. »

(ΕΛ)

«Νύχτα του άγρυπνου έρωτα
Νύχτα πάνω από τους δυο με πανσέληνο,
εγώ βάλθηκα να κλαίω κι εσύ γελούσες,
Η καταφρόνια σου ήταν ένας θεός, τα δικά μου παράνομα
στιγμές και περιστέρια αλυσοδεμένα..
Νύχτα κάτω από τους δυο. Κρύσταλλο οδύνης,
έκλαιγες εσύ από βάθη απόμακρα
Ο πόνος μου ήταν ένας σωρός από αγωνίες
πάνω στην αδύναμη καρδιά σου από άμμο..
Η αυγή μας έσμιξε πάνω στο κρεβάτι
τα στόματα βαλμένα πάνω στο παγωμένο συντριβάνι
του αίματος τ'αστείρευτου που χύνεται..
Κι ο ήλιος μπήκε απ' το κλειστό μπαλκόνι
και το κοράλλι της ζωής άπλωσε το κλαδί του
πάνω στην καρδιά μου τη σαβανωμένη».

(Γκαρθία Λόρκα, Νύχτα του άγρυπνου έρωτα)

Τα θεατρικά έργα

Ο Φραγκίσκος Ουμπράλ στο δοκίμιό του Λόρκα, *poeta maldito* που δημοσιεύθηκε το 1978 γράφει: « ... όλη η δραματουργία του Λόρκα δεν είναι τίποτα άλλο παρά η αναπαράσταση της εσωτερικής ριζικής και προσωπικής του τραγωδίας».

Τα θεατρικά έργα του Λόρκα είναι στην πραγματικότητα η δραματική αναπαράσταση των προσωπικών οντολογικών συγκρούσεων του συγγραφέα με προσωπικότητες που καταγγέλλουν τις δικές τους ανησυχίες και στην προσπάθεια να επαναστατήσουν με βάση τις δικές τους προκαταλήψεις.

- *Τα Μάγια της Πεταλούδας* (1920) — ελλην. μετάφρ. Ιουλία Ιατρίδη (Δωδώνη)
- *Δόν Κριστομπίτα και δόνια Ροζίτα* (1925) (Δωδώνη) — ελλην. μετάφρ. Ιουλία Ιατρίδη
- *Μαριάννα Πινέδα* (1927)
- *Teatrino di don christobal* (1928)
- *Η θαυμαστή μπαλωματού* (1926-1930) — ελλην. μετάφρ. Αλέξης Σολομός (Δωδώνη)
- *Το κοινό* (1930)
- *Έτσι πέρασαν πέντε χρόνια* (1930)
- *Ο έρωτας του δον Περχιμπλίν με την Μπελίτσα στον κήπο του* (1933) — ελλην. μετάφρ. Μάριος Λαέρτης (Εκλεκτά Έργα)
- *Ματωμένος Γάμος* (1933) — ελλην. μετάφρ. Νίκος Γκάτσος (Ικαρος)
- *Γέρμα* (1934 — ελλην. μετάφρ. Μάριος Λαέρτης (Εκλεκτά Έργα)
- *Δόνια Ροζίτα η ανύπαντρη* (1935)
- *Το Σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα* (1936 — ελλην. μετάφρ. Μάριος Λαέρτης (Εκλεκτά Έργα).
- *Κωμωδία χωρίς τίτλο, ημιτελής* (1936)⁵⁹

Οι πρώτες κωμωδίες

Το θέμα των ονείρων και της φυγής που θα παίξει ένα θεμελιώδη ρόλο στην μετέπειτα δραματουργία του Λόρκα, προσεγγίζεται από το απλοϊκό νεανικό του δράμα *El maleficio de la mariposa* ένα δράμα με στίχους γύρω από την αδιέξοδη αγάπη μιας κατσαρίδας με μια πεταλούδας, το οποίο το κοινό δεν το αποδέχεται. Αυτό θα μπορούσε να εξηγήσει γιατί ο Λόρκα πάντα έλεγε ότι το *Μαριάννα Πινέδα*, το 1927, είναι το πρώτο του θεατρικό σενάριο.

Ακόμα και σε αυτό το τελευταίο έργο, όμως, είναι κυρίαρχο το θέμα της επιθυμίας για ελευθερία με το οποίο η Μαριάννα προσδιορίζει την αγάπη και το αγαπημένο της πρόσωπο.

Οι φαρσοκωμωδίες

La zapatera prodigiosa (*Η θαυμαστή μπαλωματού*) και *El amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín* (*Ο έρωτας του δον Περχιμπλίν με την Μπελίτσα στον κήπο του*) είναι δύο απολαυστικές κωμωδίες επιμελημένες για το κουκλοθέατρο που ο Λόρκα αγαπούσε ιδιαίτερα, και που μαζί με τις *Los títeres de cachiporra* (Οι Φασουλήδες του Κατσιπόρα - *I burattini di legno*⁶⁰) και το *Retablillo de don Cristóbal* (Το κουκλοθέατρο του Δον Cristóbal) συνεχίζουν τον οικείο διάλογο του ποιητή μεταξύ λυρισμού και δράματος.

59

Απόδοση ισπανικού τίτλου

60

I burattini di legno = http://it.wikipedia.org/wiki/Teatro_dei_burattini

Αυτές οι φαρσοκωμωδίες, όπως αναφέρουν οι υπότιτλοι, κινούνται στο ρυθμό των μπαλέτων με άπειρη χάρη και αντιπροσωπεύουν με κυρίαρχο θέμα τη φυγή από τη μονοτονία της καθημερινής ζωής, μια λογοτεχνική παραλλαγή που καταλήγει σε ευχάριστη ιλαροτραγωδία.

Τα έργα σε ωριμότερη ηλικία

Ο *Ματωμένος Γάμος*, η *Γέρμα*, *Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα* είναι έργα που φανερώνουν ένα πιο ώριμο και προπάντων προσεκτικό Λόρκα ως προς τα κοινωνικά προβλήματα.

Σε αυτά τα έργα, οι γυναίκες χαρακτηρίζονται λαχταρούν την αγάπη και πολεμούν και επαναστατούν ενάντια στην υποκρισία της ζωής και επιλέγουν ως εναλλακτική λύση στην μιζέρια και στη δυστυχία, την απελπισία και το θάνατο.

Στην πρώτη τραγωδία ο *Ματωμένος Γάμος*, η υποψήφια νύφη το σκάει την ημέρα του γάμου της με τον εραστή της Λεονάρντο. Στη *Γέρμα*, η πρωταγωνίστρια από την οποία το έργο έχει πάρει το όνομά του, αρνείται την κατάσταση στειρότητας του άνδρα της και τον σκοτώνει, που είναι σύμβολο του ανδρικού εγωισμού. Στο τρίτο έργο, η Αντέλα, η μικρότερη κόρη της Μπερνάρντα Άλμπα, προτιμά την αυτοκτονία από την άρνηση της αγάπης και γύρω της δημιουργείται σιωπή, η ίδια σιωπή που βαραίνει τη γυναικεία προσωπικότητα της *Λόνια Ροζίτα η ανύπαντρη ή El lenguaje de las Flores*, το δράμα που παρουσιάστηκε το 1935.

Η Ροζίτα είναι μια γεροντοκόρη για η οποία ζει στο θρήνο μιας χαμένης αγάπης, με την εμμονή στην υπόσχεση μιας αγάπης που ναυάγησε με την πάροδο των χρόνων και την απόσταση.

Το σουρεαλιστικό μονόπρακτο *Έτσι πέρασαν πέντε χρόνια* (1930-1931), όπως αναφέρει στον υπότιτλο «*Leyenda del Tiempo*» είναι μια χρονική αλληγορία, που αναφέρεται στο χρόνο όπου υμνείται η αντίθεση μεταξύ της αγωνίας να αγαπηθείς και του ανεκπλήρωτου της επιθυμίας.

Τα τελευταία έργα

El Público (*Το κοινό*), που γράφτηκε γύρω στα 1930 και το απόσπασμα *Comedia sin título* (*Κωμωδίας χωρίς τίτλο*) το 1936 παρέμειναν αδημοσίευτα μέχρι τη δεκαετία του ογδόντα και προσεγγίζουν από τη μία πλευρά το θέμα της ομοφυλοφιλίας και από την άλλη τη σημασία της τέχνης και της κοινωνικής επανάστασης.

Ο Λόρκα ανοίγεται σε ένα συμβολικό και σουρεαλιστικό θέατρο που ονομάζεται «αδύνατο» και «μη-αναπαραστάσιμο» για τον καιρό του και την τότε ηθική, και με το οποίο προμηνύει με μεγάλο θάρρος για τις δυσκολίες που ακόμη και σήμερα είναι επίκαιρες.